

پژوهشکده پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

▪ مقاله کاری شماره MBRI 9228 / زمستان ۱۳۹۲

▪ ضرورت بازسازی چارچوب ارتباطی بانک مرکزی

▪ مریم همتی

پژوهشکده پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

پژوهشکده پولی و بانکی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

تهران: میدان آرژانتین، ابتدای بزرگراه آفریقا، روبه‌روی پارکینگ بیهقی، پلاک ۱۰

کدپستی: ۱۵۱۴۹۴۷۱۱۱ صندوق پستی: ۷۹۴۹-۱۵۸۷۵

www.mbri.ac.ir

- دیدگاه و نظرات ارائه‌شده در این مقاله متعلق به نویسندگان بوده و لزوماً نظر پژوهشکده پولی و بانکی را منعکس نمی‌کند.
- کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به پژوهشکده پولی و بانکی می‌باشد. استفاده از نتایج این مقاله با ذکر منبع بلامانع است.

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۱	انقلابی در تفکر و عمل در رابطه با اطلاع رسانی بانک مرکزی
۲	مزایای چارچوب ارتباطی کارا
۳	محتوای اطلاعاتی در چارچوب سیاست ارتباطی بانک مرکزی
۵	گروه های هدف بانک مرکزی برای اطلاع رسانی
۶	کانال های اطلاع رسانی بانک های مرکزی
۸	چالش های پیش روی اطلاع رسانی بانک مرکزی در ایران
۹	پیشنهادهایی برای بهبود چارچوب ارتباطی بانک مرکزی در ایران
۱۲	منابع و مأخذ

مقدمه

در طول دو دهه‌ی گذشته، اطلاع‌رسانی به جنبه مهمی از سیاستگذاری پولی تبدیل شده است به نحوی که اهمیت آن روز به روز در حال افزایش است. در حال حاضر این اجماع در میان اقتصاددانان پولی وجود دارد که اطلاع‌رسانی مناسب در رابطه با اقدامات و سیاست‌های بانک مرکزی، در کاهش نااطمینانی – که کارگزاران اقتصادی با آن مواجه هستند – ضروری است. سیاست پولی موفق تنها به معنی کنترل موثر بر ابزار سیاست پولی نیست بلکه شکل دهی انتظارات کارگزاران از تحولات آینده متغیرهای کلیدی اقتصاد در کارایی سیاست‌های پولی نقش موثری را برعهده دارد. در بیانی دیگر، شیرازه سیاست پولی "هنر مدیریت انتظارات" است (وودفورد^۱ (۲۰۰۱)). در دوره‌های اوج عدم قطعیت و نااطمینانی، استراتژی‌های ارتباطی^۲ بانک مرکزی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است زیرا در این دوره‌ها، دریافت اطلاعات شفاف در رابطه با وضعیت اقتصاد و منطق تصمیمات سیاست پولی، برای عموم مردم و خصوصاً فعالان بازارهای مالی مهم و حیاتی است. این شرایط ویژه، بانک مرکزی را با چالش‌های بی‌سابقه‌ای در حوزه برقراری ارتباط با فعالان بازارهای مالی و عموم مردم مواجه می‌کند. با این توضیحات، در وضعیت فعلی اقتصاد ایران و وجود درجه‌ی بالایی از نااطمینانی به دلیل تحریم‌ها، چارچوب ارتباطی مناسب برای بانک مرکزی اهمیت دوچندان می‌یابد. نگارش این گزارش بر اساس تشخیص این واقعیت است که سیاست ارتباطی موثر در دوره‌های اوج عدم قطعیت می‌تواند اعتماد و اطمینان را به فعالان بازارهای مالی بازگرداند.

انقلابی در تفکر و عمل در رابطه با اطلاع‌رسانی بانک مرکزی

اطلاع‌رسانی بانک مرکزی را می‌توان به صورت ارائه اطلاعات از سوی بانک مرکزی به عموم در رابطه با اهداف و خط‌مشی سیاست پولی، چشم‌انداز اقتصاد کلان و سیاست‌های آینده تعریف کرد. تا قبل از دهه ۹۰، باور بانک‌های مرکزی این بود که می‌بایست پنهان‌کاری نمایند. در محافل بانک مرکزی اعتقاد بر این بود که سیاستگذاران پولی می‌بایست در حداقل ممکن و در ابهام سخن بگویند. در دهه اخیر، درک از شفافیت و اطلاع‌رسانی بانک مرکزی به طور چشم‌گیری تغییر کرده است. با روشن‌تر شدن این واقعیت که مدیریت انتظارات، بخشی اصلی از سیاست‌گذاری پولی است، اطلاع‌رسانی بانک مرکزی به ابزار کلیدی در جعبه ابزار بانک‌های مرکزی تبدیل شده است. این طرز فکر جدید، تحولی را نیز در رویه‌ی عملی بانک‌های مرکزی ایجاد کرده است (بانک مرکزی زلاندنو، انگلستان، نروژ، سوئد، جمهوری چک و اروپا نمونه‌های برجسته‌ای از این بانک‌ها هستند). در نتیجه این

۱- Woodford

۲- Central Bank Communication Strategies

تحولات، شفافیت در بسیاری از بانک های مرکزی به طور قابل ملاحظه ای در دو دهه اخیر افزایش یافته است و بانک های مرکزی اهمیت بیشتری برای اطلاع رسانی و ارتباط قائل شده اند.

مزایای چارچوب ارتباطی کارا

ارتباط موفق یکی از چالش های بزرگ پیشروی سیاستگذاری پولی است. هر قدر بانک مرکزی بتواند در توضیح دلایل قانع کننده- برای اتخاذ تصمیمات سیاست پولی - به عموم مردم موفق باشد، سیاست پولی اعمال شده کارا تر خواهد بود. در صورتی که بانک مرکزی بتواند انتظارات را تحت کنترل درآورد سیاست پولی از کارایی بیشتری برخوردار می شود زیرا انتظارات در مکانیزم انتقال سیاست پولی نقش مهمی را ایفا می کنند. شواهد نشان می دهند که اطلاع رسانی می تواند بخش مهم و موثری از جعبه ابزار بانک مرکزی باشد زیرا:

- **قابلیت تأثیرگذاری بر بازارهای مالی دارد:** در دوره هایی که بازارهای مالی در تلاطم هستند، بانک های مرکزی می توانند از طریق ابزار سیاست ارتباطی، انتظارات را تحت تأثیر قرار دهند. شواهد تجربی حاکی از آن است که قیمت دارایی های مالی به طور معناداری به سخنرانی های مقامات پولی واکنش نشان می دهد. همچنین بر اساس یافته های مطالعات تجربی، بازارهای مالی زمانی که اطلاع رسانی توسط رئیس بانک مرکزی صورت پذیرد، واکنش قوی تری نشان می دهند.
- **پیش بینی پذیری تصمیمات سیاست پولی را افزایش می دهد:** سیاست پولی شفاف تر به افزایش پیش بینی پذیری اقدامات و سیاست های بانک مرکزی و در نتیجه کاهش ناطمینانی در بازارهای مالی منجر می شود. فعالان بازارهای مالی عموماً به اندازه سیاست گذاران پولی در مورد اهداف، استراتژی و چشم انداز سیاست های پولی اطلاعات ندارند. در شرایط نابرابری اطلاعات، اطلاع رسانی بانک مرکزی می تواند توانایی بخش خصوصی را در پیش بینی سیاست های پولی افزایش دهد. درک بهتر عموم از سیاست های پولی در افزایش کارایی سیاست ها موثر است. هر قدر توانایی بانک مرکزی در تحت نفوذ در آوردن انتظارات بازار در مورد مسیر آینده ابزار سیاستگذاری پولی - و نه صرفاً سطح جاری آن - بیشتر باشد، قابلیت آن در تأثیرگذاری بر اقتصاد بیشتر خواهد بود.
- **به طور بالقوه به بانک مرکزی در رسیدن به اهداف سیاست پولی کمک می نماید:** سیاست ارتباطی کارا به همراه اقدامات سیاستی معتبر برای دستیابی به اهداف سیاست پولی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. کاهش انتظارات تورمی یکی از مواردی است که اقتصاددانان در رابطه با سیاست های شفاف سازی بر آن تأکید کرده اند، این امر می تواند منجر به تأثیر بیشتر سیاست های پولی گردد.^۱ این فرض که مردم صرفنظر از تلاش های صورت گرفته برای توضیح سیاستهای پولی، این سیاست ها را به طور کامل درک می کنند، غیر واقعی است. در این شرایط، ارتباط بانک مرکزی می تواند نقش مهمی در شکل گیری انتظارات بخش خصوصی داشته باشد. به این ترتیب بانک مرکزی قادر خواهد بود تا انتظارات تورمی را در محدوده تورم هدف کنترل نماید.

۱- کورتاریس و همکاران (۲۰۰۲) با استفاده از نمونه ای مشتمل بر ۸۷ کشور نشان دادند که شاخص شفافیت به طور معکوس با متوسط نرخ تورم در ارتباط است.

محتوای اطلاعاتی در چارچوب سیاست ارتباطی بانک مرکزی

بانک های مرکزی حداقل در رابطه با چهار جنبه از سیاست پولی اطلاع رسانی می کنند: (۱) اهداف سیاست پولی، (۲) انگیزه ها و دلایل اتخاذ تصمیمات سیاستی، (۳) چشم انداز اقتصادی، (۴) سیاست های پولی آتی. در ادامه به بررسی دقیق تر هر یک از این جنبه ها می پردازیم:

• اطلاع رسانی در مورد اهداف سیاست پولی

تعیین اهداف کمی توسط بانک مرکزی حداقل دو مزیت به همراه دارد. اول، اهداف کمی، پاسخگویی را تسهیل و عملکرد بانک مرکزی را در برابر تعهدش قابل ارزیابی می نماید. دوم، یک هدف (اهداف) کمی به لنگر کردن انتظارات کارگزاران اقتصادی کمک می نماید. انتظارات تورمی که به خوبی لنگر شده باشند به نوبه خود می توانند با از میان برداشتن منبع مهمی از شوک ها، به تثبیت نرخ تورم کمک نمایند. بانک های مرکزی هدفگذار تورم، در خصوص نرخ تورم هدف، به صورت عمومی اطلاع رسانی می نمایند.

• اطلاع رسانی در مورد تصمیمات سیاستی

امروزه بیشتر بانک های مرکزی، عموم مردم را در رابطه تصمیمات سیاست پولی آگاه می نمایند. اعلام به موقع و صریح تصمیمات سیاست پولی می تواند با رفع هر گونه حدسیات راجع به تصمیمات بانک مرکزی، اختلال (نویز) را کاهش دهد. کاهش اختلالات به نوبه ی خود می تواند منجر به بهبود در کارایی سیاست پولی گردد. زمان بندی و محتوای اطلاع رسانی در مورد جلسات شورا به طور قابل توجهی در میان بانک های مرکزی متفاوت است (جدول ۱). بر اساس جدول ۱ تمامی بانک های مرکزی مورد بررسی، پس از برگزاری جلسات شورا، یک خبر مطبوعاتی شامل مصوبات شورا را منتشر می کنند. به غیر از بانک مرکزی اروپا، سایر بانک های مرکزی در این خبر مطبوعاتی، توضیحاتی راجع به علل تصمیم گیری های شورا را ارائه می دهند. برخی از بانک های مرکزی (مانند سوئد، جمهوری چک و اروپا) پس از اتخاذ تصمیمات سیاستی، با فاصله کوتاهی کنفرانس خبری برگزار می کنند. جلسات پرسش و پاسخ در این کنفرانس های خبری کمک شایانی به شفاف شدن سیاست ها برای بخش خصوصی می کند. از سویی دیگر، با توجه به پوشش تلویزیونی این کنفرانس ها، بانک های مرکزی این فرصت را می یابند که پیام خود را به دامنه ی وسیعی از مخاطبان منتقل کنند.

بانک های مرکزی در مورد این که چه میزان از فرآیند تصمیم گیری خود را (از طریق انتشار صورت جلسات شورا و رأی اعضا) فاش نمایند با یکدیگر اختلاف دارند. از میان بانک های مرکزی مورد بررسی، تنها بانک مرکزی اورپا صورت جلسات خود را منتشر نمی کند.

جدول ۱ - نحوه اطلاع رسانی در مورد تصمیمات سیاست پولی (بانک های مرکزی منتخب)

بانک های مرکزی	سوئد	جمهوری چک	اروپا	انگلستان	فدرال رزرو
اعلام سریع تصمیمات سیاستی					
خبر مطبوعاتی بعد از هر جلسه ی شورا	✓	✓	✓	✓	✓
تواتر (مرتبه در سال)	۸	۱۲	۱۲	۱۲	۸
توضیح علل تصمیم گیری ها در خبر مطبوعاتی	✓	×	×	✓	✓
کنفرانس خبری بعد از هر جلسه ی شورا					
تواتر (مرتبه در سال)	فصلی ^۱	۱۲	۱۱	×	×
مدت زمان تأخیر بعد از اعلام خبر	۹۰ دقیقه ^۲	۲ تا ۳ ساعت	۴۵ دقیقه	×	×
همراه با جلسات پرسش و پاسخ	✓	✓	✓	×	×
اطلاعات تکمیلی					
انتشار صور تجلسات	✓	✓	×	✓	✓
تأخیر در انتشار صور تجلسات	۲ هفته	۱۲ روز	×	۱۳ روز	۵ تا ۸ هفته

منبع: مطالعه بلایندر و همکاران (۲۰۰۸) و درگاه بانک های مرکزی مذکور

• اطلاع رسانی در رابطه با چشم انداز اقتصادی

جنبه مهم دیگر از استراتژی ارتباطی بانک مرکزی این است که تعیین نماید، چشم انداز کدام یک از متغیرهای اقتصاد کلان را در اختیار عموم قرار دهد. این مجموعه از اطلاعات می تواند شامل پیش بینی بانک مرکزی از نرخ تورم، رشد اقتصادی و تمایلات شورا در رابطه با تصمیمات سیاست پولی در آینده باشد. بانک های مرکزی در نحوه و میزان ارائه این اطلاعات به عموم به طور معناداری با یکدیگر تفاوت دارند. بانک های مرکزی که چارچوب هدفگذاری تورمی را اتخاذ کرده اند نوعاً در گزارش های ادواری، ارزیابی خود را از تورم مورد انتظار به اطلاع عموم می رسانند (گزارش تورم بانک انگلستان). در بانک مرکزی اروپا پیش بینی های کارکنان ۴ بار در سال انتشار می یابد. فدرال رزرو پیش بینی کارکنانش را پنهان نگه می دارد اما پیش بینی شورای بازار باز فدرال از تورم را ۴ مرتبه در سال منتشر می کند. علاوه بر نرخ تورم، برخی از بانک های مرکزی به انتشار پیش بینی هایی در خصوص فعالیت اقتصادی و تولید می پردازند. بانک های مرکزی زلاندنو، نروژ، جمهوری چک و سوئد پا را فراتر گذاشته و در تواتر مشخص، پیش بینی شکاف تولید را نیز منتشر می کنند.

• اطلاع رسانی در مورد سیاست های پولی آتی

برخی از بانک های مرکزی از طرق مختلف در مورد مسیر آینده ابزار سیاست پولی (نرخ بهره) اطلاع رسانی می کنند. در ادبیات استراتژی های ارتباطی بانک مرکزی، به این نوع از اطلاع رسانی، "راهنمایی آتی"^۳ اطلاق می شود. هدف بانک های مرکزی از ارائه "راهنمایی آتی" تصحیح انتظارات و کاهش تخصیص نادرست و ناکارای منابع است. تعدادی از بانک های مرکزی مانند بانک

۱- در مواقع تغییر نرخ ها سیاستی

۲- دو بار در سال، مدت زمان وقفه میان خبر مطبوعاتی و کنفرانس خبری ۴ ساعت است.

مرکزی اروپا از علامت دهی غیر مستقیم - اغلب به شکل کلمات رمزی - استفاده می کنند. در این جنبه از اطلاع رسانی، بانک های مرکزی دیگر صریح تر عمل می کنند و بیانیه ای در رابطه با ارزیابی آینده نگر سیاست های پولی منتشر می کنند (نروژ، زلاندنو، سوئد و ایسلند از جمله ای کشورها هستند).

کماکان اجماعی در خصوص این نوع از اطلاع رسانی وجود ندارد و به اعتقاد برخی کارشناسان پولی، ارائه پیش بینی های کمی از رفتار آینده بانک مرکزی می تواند بسیار محدود کننده باشد و فرآیند تصمیم گیری شورا را پیچیده سازد. همچنین، با توجه به این نکته که ممکن است عموم مردم ماهیت شرطی این پیش بینی ها را درک نکنند، این اطلاع رسانی ممکن است چالش هایی را در حوزه سیاست ارتباطی بانک مرکزی به همراه داشته باشد. در عمل نگرانی بسیاری از بانک های مرکزی این است که این نوع از ارتباط ممکن است با تعهد بانک مرکزی اشتباه گرفته شود. در این شرایط اگر این پیش بینی ها محقق نگردد، تفاوت میان سیاست از قبل اعلام شده و سیاست اتخاذ شده ممکن است به اعتبار بانک مرکزی لطمه وارد سازد. به منظور ممانعت از بروز این مشکلات، تمامی بانک های مرکزی که در رابطه با مسیر نرخ های بهره اطلاع رسانی می کنند، بر این نکته تأکید می کنند که هر ارزیابی آینده نگر، مشروط بر اطلاعات جاری است و بنابراین می تواند دستخوش تغییرات احتمالی قرار گیرد. برای مثال بانک مرکزی سوئد - ریکس بانک^۱ - به طور منظم بر مشروط بودن مسیر پیش بینی شده برای نرخ رپو (ابزار سیاستگذاری پولی) تأکید و بیان می کنند که "این یک پیش بینی است و نه یک تعهد".

گروه های هدف بانک مرکزی برای اطلاع رسانی

لایه های مختلفی را می توان برای برقراری ارتباط و اطلاع رسانی بانک مرکزی در نظر گرفت: (۱) ارتباط بانک مرکزی با فعالان بازارهای مالی (۲) ارتباط بانک مرکزی با مقامات سیاسی (۳) ارتباط بانک مرکزی با عموم مردم. با توجه به این که استراتژی ارتباطی بانک مرکزی بسته به گروه های مختلف هدف بایستی متفاوت باشد، در این بخش ضمن بررسی اهداف بانک مرکزی از برقراری ارتباط با این گروه ها، به توصیف و ارزیابی چگونگی صحبت کردن بانک مرکزی می پردازیم.

• **ارتباط بانک مرکزی با فعالان بازارهای مالی:** اطلاع رسانی بانک مرکزی، مبنای شکل گیری انتظارات و برآوردهای فعالان بازارهای مالی از اقدامات سیاستی آتی است - اقداماتی که ارزش دارایی های مالی را تحت تأثیر قرار می دهد. هدف بانک مرکزی از برقراری ارتباط با این گروه هدف، دستیابی همزمان به شفافیت و کارایی است. ارتباط بانک مرکزی در صورتی کارایی دارد که بتواند به فعالان بازار در درک و پیش بینی سیاست پولی - که بانک مرکزی در آینده قصد اعمال آن را دارد - کمک نماید. اگر انتظارات فعالان بازار، با اقدامات آتی بانک مرکزی در یک راستا قرار گیرند، هر تغییر در سیاست به طور معناداری اثرات مخرب کمتری خواهد داشت. بانک مرکزی بایستی از این مسئله آگاه باشد که اگر سیاست ارتباطی اش به درستی تفسیر نگردد، فعالان بازار ممکن است تصمیمات نادرستی را اتخاذ کنند که می تواند به طور بالقوه زیان های اقتصادی بزرگی را به همراه داشته باشد. نهایتاً اگر فعالان بازار در درک اطلاعات دریافتی از سوی بانک مرکزی دچار اشتباه گردند، ممکن است اعتبار بانک مرکزی خدشه دار شود. در نتیجه، ارتباط بانک مرکزی با فعالان بازارهای مالی بایستی بر یکسری از اصول استوار باشد. اصول برقراری ارتباط با فعالان بازار عبارتند از:

- ۱- بانک مرکزی بایستی آگاه باشد که ارتباطش با فعالان بازارها -چه بخواهند و چه نخواهند- می تواند بازارهای مالی را تکان دهد.
- ۲- بانک مرکزی بایستی از سیاست ارتباطی خود به منظور تحریک بازارهای مالی، تنها در مواقعی استفاده نماید که یک ناترازی^۱ آشکار میان قیمت های بازار و سیاست های مورد انتظار بانک مرکزی وجود دارد.
- ۳- در هنگام بروز قیمت گذاری اشتباه در بازار و در نتیجه لزوم برقراری ارتباط با فعالان بازار، بایستی استراتژی ارتباطی بانک مرکزی تنها از طریق یک کانال- برای مثال بدنه ی ارشد تصمیم گیری بانک مرکزی- صورت پذیرد. اظهار نظرهای متفاوت اعضای شورای پول و اعتبار و مدیران ارشد بانک مرکزی می تواند به جای هدایت بازار، ناترازی را تشدید نماید.
- ۴- در مواقعی که بازار به واسطه دریافت اخبار و شایعه های نامعتبر و یا اظهار نظر و ارزیابی های افراد (یا به عبارت دیگر نویزها) دچار نوسان می شود، بانک مرکزی بایستی سیاست ارتباطی اصلاحی را به منظور کاهش سوء تفاهم ها اتخاذ نماید. برای مثال در این شرایط بهتر است رئیس (یا سخنگوی) بانک مرکزی به فعالان بازار توصیه نماید که به این نویزها توجهی نکنند.

- **ارتباط بانک مرکزی با مقامات سیاسی:** هدف اصلی ارتباط بانک مرکزی با مقامات دولتی، تضمین پاسخگویی مناسب- که پیش نیاز استقلال است- و بهبود کارایی سیاست های اقتصاد کلان است. ارتباط میان بانک مرکزی و مقامات سیاسی می بایست در یک چارچوب شفاف و روشن برقرار شود. تعامل بانک مرکزی با مجلس می تواند از طریق گزارشات دوره ای رئیس بانک مرکزی در رابطه با سیاستگذاری های پولی ایجاد گردد. از سویی دیگر، اظهار نظرهای متفاوت مقامات سیاسی در رابطه با مسائل و موضوعات مربوط به سیاست پولی، نویزهای غیرضروری را سبب می شود و در نتیجه کارایی کلی سیاست پولی را خدشه دار می کند. در بیشتر کشورهای پیشرفته، مقامات سیاسی در رابطه با سیاست پولی اظهار نظر نمی کنند و به بانک مرکزی اجازه می دهند تا با تسلط بر ابزار سیاست پولی، به اهداف تعیین شده دست یابد.
- **ارتباط بانک مرکزی با عموم مردم:** از آنجا که عملکرد بانک مرکزی و تصمیمات مقامات این بانک بطور مستقیم و غیرمستقیم در زندگی آحاد مردم تاثیرات انکارناپذیری دارد، همراهی مردم و تعبیر و تفسیر صحیح و منطقی فعالیتهای انجام شده در بانک، ضرورت و اهمیت می یابد. بانک مرکزی از برقراری ارتباط با مردم دو هدف اصلی را دنبال می نماید: (۱) کارایی سیاست پولی (۲) پاسخگویی. با توجه به این اهداف، سیاست ارتباطی بانک مرکزی با توده مردم بایستی بر روشن و قابل فهم بودن پیام های ارسالی استوار گردد.

کانال های اطلاع رسانی بانک های مرکزی

علاوه بر این که اطلاعات ارائه شده توسط بانک های مرکزی به بخش خصوصی به طور قابل توجهی متفاوت است در بین بانک های مرکزی از نظر انتخاب ابزارهای برقراری ارتباط نیز ناهمگنی زیادی وجود دارد. بانک های مرکزی به منظور برقراری ارتباط با عموم

و فعالان بازارها می توانند از مجموعه ی وسیعی از ابزارهای ارتباطی استفاده نمایند. هر یک از بانک های مرکزی ترکیبی از ابزارها را در چارچوب ارتباطی خود بکار می برند. در جدول ۲ تعدادی از مهمترین ابزارهای برقراری ارتباط به همراه اطلاعات تکمیلی راجع به زمان، محتوا و گروه هدف بانک مرکزی آورده شده است.

جدول ۲- ابزارها، کانال ها و گروه های هدف استراتژی ارتباطی بانک های مرکزی

ابزارها	کانال ها	زمان	محتوا	گروه هدف
خبر مطبوعاتی	وب سایت، نسخه چاپی	بلافاصله پس از جلسات شورا	تصمیمات سیاست پولی، بعضی اوقات همراه با توضیحات مختصر راجع به مصوبات شورا	توده مردم، بازارها و رسانه ها
کنفرانس خبری	پخش تلویزیونی	اندکی بعد از پایان جلسات شورا	توضیح علل مصوبات شورا، ارزیابی از وضعیت جاری اقتصاد و چشم انداز آینده، گه گاه اظهار نظر در مورد سایر سیاست های اقتصادی نظیر سیاست های مالی	توده مردم، بازارها و رسانه ها
انتشار صور تجلسات شورا	وب سایت و نسخه چاپی	بین ۸ تا ۱۳ هفته بعد از جلسه ی شورا	ارائه اطلاعات راجع به بحث های صورت گرفته در شورا (شامل دلایل تصمیم گیری ها، سناریوهای سیاستی و ...)	توده مردم، بازارها و رسانه ها
انتشار آرای هر یک از اعضای شورا	وب سایت و نسخه چاپی	همراه با صور تجلسه ی شورا	ارائه آرای هر یک از اعضای شورا و توضیح آرای مخالف	توده مردم، بازارها و رسانه ها
انتشار پیش بینی ها	وب سایت، نسخه چاپی	ماهانه، فصلی	ارائه پیش بینی نرخ تورم، رشد اقتصادی و سایر متغیرهای کلیدی	تحلیل گران، فعالان بازار و عموم مردم
گزارش ها (بولتن های ماهانه، گزارش سیاست پولی و ...)	وب سایت، نسخه چاپی	ماهانه، فصلی و سالانه	تحلیل مسائل مربوط به سیاست پولی، ارزیابی وضعیت جاری اقتصاد و ارائه چشم انداز اقتصادی	فعالان بازار، عموم مردم و رسانه ها
گزارش سیاست پولی به مجلس	گزارش زنده در تلویزیون و رادیو، نسخه چاپی، وب سایت	دو بار در سال	توضیح سیاست گذاری های پولی و پاسخ به سوالات نمایندگان	سیاستمداران، عموم مردم
مصاحبه ها	رسانه های جمعی	-	مسائل کلیدی سیاست پولی (شامل استراتژی ها و مصوبات)، مشکلات جاری در زمینه سیاست های اقتصادی، موضوعات خاص	فعالان بازار، عموم مردم و رسانه ها
سخنرانی ها	تعامل مستقیم، رسانه های جمعی و انتشار در وب سایت بانک	-	مسائل کلیدی سیاست پولی (شامل استراتژی ها و مصوبات)، مشکلات جاری در زمینه سیاست های اقتصادی، موضوعات خاص	فعالان بازار، عموم مردم و رسانه ها
جلسات توجیهی	دیدار نمایندگان بانک مرکزی با روزنامه نگاران	در صورت نیاز	ارائه توضیحات به منظور روشن شدن سیاستگذاری های پولی	نمایندگان رسانه ها
مقالات پژوهشی	انتشار در وب سایت بانک مرکزی و نسخه چاپی در مجلات اقتصادی	به طور منظم	مطالعات انجام شده در زمینه های تخصصی اقتصاد کلان، بانکداری مرکزی و سیاست گذاری های پولی	دانشگاهیان، افراد علاقه مند به موضوعات اقتصادی در جامعه
کنفرانس ها	تعامل مستقیم	به طور منظم	مطالعات انجام شده در زمینه های تخصصی اقتصاد کلان، بانکداری مرکزی و سیاست گذاری های پولی	دانشگاهیان، افراد علاقه مند به موضوعات اقتصادی در جامعه
ویدئو/بازی/انیمیشن های آموزشی (در زمینه مفاهیم اقتصادی و سیاست گذاری پولی)	وب سایت	به طور منظم	آموزش مفاهیم کلیدی در اقتصاد (مانند تورم) و موضوعات مربوط به سیاستگذاری پولی و کنترل نرخ تورم به زبان ساده	دانش آموزان، دانشجوین معلمان، افراد علاقه مند به موضوعات اقتصادی در جامعه
مسابقات مدرسه ای	تعامل مستقیم	به طور منظم	آشنایی با فرآیند تصمیم گیری در زمینه سیاستگذاری پولی	نوجوانان و معلمان مدارس

منبع: گردآوری نویسنده از درگاه بانک های مرکزی (با درجه ی شفافیت بالا)

چالش‌های پیش روی اطلاع رسانی بانک مرکزی در ایران

سطح سواد اقتصادی مردم: سطح سواد و آگاهی عموم مردم در رابطه با مسائل و موضوعات اقتصادی، مشکلی است که خصوصاً بانک‌های مرکزی در کشورهای در حال توسعه در رابطه با استراتژی‌های ارتباطی خود با آن مواجه هستند. هر چه درک عموم از مسائل اقتصادی و موضوعات بانکداری مرکزی بیشتر باشد، کارایی اطلاع رسانی بانک مرکزی در جهت کنترل انتظارات بیشتر خواهد بود. بنابراین لازم است تا بانک مرکزی اقداماتی را در جهت افزایش درک عموم مردم از مفاهیم کلیدی اقتصادی انجام دهد.

شکاف میان تورم احساس شده توسط مردم و نرخ تورم اعلام شده توسط بانک مرکزی: مشاهده پذیر بودن قیمت اقلام خوراکی، تواتر بالای خرید این قلام و سهم این گروه در سبد مصرفی خانوارها در دهک‌های پایین، باعث گردیده تا باور عموم مردم از نرخ تورم با نرخ تورم اعلام شده توسط بانک مرکزی متفاوت گردد. زیرا افراد وزن و اهمیت بیشتری را به تغییرات قیمت کالاهایی که اغلب خریداری و مصرف می‌کنند (نظیر خوراکی‌ها)، اختصاص می‌دهند و در نتیجه تورم بالاتری را نسبت به آنچه که توسط بانک مرکزی اعلام می‌شود احساس می‌کنند. ایجاد این شکاف، چالش جدی را در برابر استراتژی ارتباطی بانک مرکزی -در خصوص کنترل نرخ تورم- قرار می‌دهد. این تفاوت می‌تواند انتظارات تورمی را تحت تأثیر قرار دهد و راند دومی از تورم را سبب گردد. همچنین این تفاوت، اعتبار بانک مرکزی را مخدوش می‌کند. بنابراین بانک مرکزی می‌بایست از طریق اطلاع رسانی به عموم این اختلاف را کاهش دهد.

تحلیل رفتن اعتبار بانک مرکزی: اعتبار خصوصیت مورد نیاز برای تمامی بانک‌های مرکزی است و ایجاد آن چالش مهمی برای بانک‌های مرکزی در کشورهایی با تاریخچه‌ای از تورم مزمن است. با توجه به نوسانات نرخ ارز و افزایش قابل توجه نرخ تورم، میزان اعتبار و مقبولیت عمومی بانک مرکزی ایران طی چند سال اخیر دچار کاهش شدیدی شده است. در این شرایط چارچوب ارتباطی مناسب بانک مرکزی به همراه تعهد به برنامه‌های اعلام شده می‌تواند در بازگرداندن اعتماد دوباره نقش بسزایی ایفا نماید. لازم به ذکر است بانک مرکزی نمی‌تواند تنها از طریق برقراری ارتباط، به ایجاد یا حفظ اعتبار خود نائل آید. در این خصوص عملکرد بانک مرکزی و تعهد به وعده‌های اعلام شده از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

درجه پایین استقلال بانک مرکزی: استقلال بانک مرکزی به این معناست که بانک مرکزی بتواند سیاست‌های پولی و اعتباری را فارغ از هرگونه فشار سیاسی و بر اساس مصالح اقتصادی تنظیم و اجرا نماید و در مقابل نسبت به نتایج سیاست‌ها پاسخگو باشد. پایین بودن درجه استقلال بانک مرکزی ایران، طراحی استراتژی‌های ارتباطی را با مشکلاتی مواجه خواهد کرد. ایجاد تعهد در برابر کنترل نرخ تورم و اعلام عمومی آن در شرایطی که بانک مرکزی ابزارهای مکفی برای سیاست‌گذاری پولی را در اختیار ندارد و نیز به دلیل ساختار روابط دولت و بانک مرکزی، کنترل محدودی بر کل‌های پولی دارد، می‌تواند اعتبار بانک مرکزی را بیش از پیش کاهش دهد. در این شرایط، بانک مرکزی بدون مجاب کردن مقامات دولتی به ضرورت انضباط در سیاست‌های مالی نمی‌تواند به توفیقی نائل آید.

ناسازگاری علائم ارسالی: وجود یک چارچوب اطلاع رسانی به عموم مردم بدون وجود یک استراتژی روشن برای برقراری ارتباط میان بانک مرکزی و دولت امکان پذیر نمی باشد. در مواقعی که اظهار نظر مقامات دولتی در جهتی عکس با صحبت های مقامات بانک مرکزی باشد، می تواند در کارایی سیاست ارتباطی بانک مرکزی اختلال ایجاد نماید.

پیشنهادهایی برای بهبود چارچوب ارتباطی بانک مرکزی در ایران

در حال حاضر یکی از مهمترین چالش های پیش روی سیاستگذاری پولی در کشور، فقدان دیپلماسی و سیاست ارتباطی شفاف جهت برقراری ارتباط موثر میان بانک مرکزی و فعالان اقتصادی است. با توجه به موضوعات مورد بحث و بررسی اجمالی بر نحوه تعامل بانک های مرکزی با گروه های هدف مختلف، پیشنهادهایی را می توان به منظور بهبود شاخص شفافیت و چارچوب ارتباطی بانک مرکزی به شرح ذیل مطرح کرد:

- بانک مرکزی بایستی در برقراری ارتباط، محتاطانه عمل نمایند و از این مسئله آگاه باشد که ارتباطی (یا صحبتی) که به درستی توسط فعالان بازارهای مالی یا عموم مردم درک نگردد، می تواند زیان قابل توجهی را به بازارها، خانوارها و بنگاه ها تحمیل نماید. یک چارچوب ارتباطی که به طور نامناسب طراحی و یا اجرا شود، می تواند به جای دربرداشتن منافع، زیان های قابل توجهی را به اقتصاد تحمیل نماید. سازگاری ارتباط و اتخاذ سیاست ها زمینه ساز ایجاد اطمینان و حمایت مردمی است. در مقابل، اطلاع رسانی و تعامل ناهماهنگ و اشتباهات سیاستگذاری می تواند به نوسانات گسترده تری در بازارها دامن زند. **علی رغم بروز پیشرفت هایی در اطلاع رسانی بانک های مرکزی، کماکان چارچوب واحدی که برای تمامی کشورها مناسب باشد وجود ندارد.**
- در گذشته، ارتباط بانک مرکزی بیشتر بر یک گروه هدف خاص - بازارهای مالی، رسانه های مالی تخصصی و محافل دانشگاهی - تمرکز داشت. بانک مرکزی در برقراری ارتباط با این گروه بیشتر از اصلاحات تخصصی اقتصاد پولی - که برای عموم مردم قابل فهم نبود- استفاده می کرد. در شرایط کنونی اقتصاد کشور، مسائل و موضوعات حوزه سیاست پولی و عملکرد بانک مرکزی بازتاب بسیاری در رسانه ها پیدا کرده و توجه عموم مردم را بیش از پیش به خود جلب نموده است. بنابراین، ضرورت دارد تا بانک مرکزی به طور مستقیم به ارائه اطلاعات و توضیحات در رابطه با سیاست هایش به عموم مردم بپردازد. همچنین، در این وضعیت آنچه از اهمیت ویژه ای برخوردار است، **سادگی و قابل فهم بودن پیام های ارسالی** از سوی بانک مرکزی به مردم است. پیچیدگی و مبهم بودن اطلاعات، باعث بدفهمی عموم و تحریف تصویر واقعی شرایط اقتصادی در اذهان عمومی می شود.
- استفاده از ابزارهای ترویج مفاهیم بانکداری مرکزی و اختصاص بخشی از درگاه بانک مرکزی به **آموزش مفاهیم اقتصادی به عموم مردم به زبان ساده** (شامل ویدئو های آموزشی و گزارشات و بروشورها) می تواند به درک عمومی از موضوعات سیاست پولی کمک شایانی نماید. بانک مرکزی با بهره گیری از ارسال کیت های آموزش اقتصاد به مدارس (شامل انیمیشن، کتابچه و بازی های اقتصادی) می تواند به سطح وسیعی از مخاطبان (شامل نوجوانان، معلمان و والدین) دسترسی یابد و از این طریق سطح دانش اقتصادی جامعه را افزایش دهد.

- **ارتقای دانش اقتصادی سیاستمداران** می تواند ساختار تصمیم سازی شورای پول و اعتبار و همچنین هماهنگی سیاست های پولی و مالی را باعث گردد. در این راستا، انتشار کتابچه و گزارشات تحلیلی در رابطه با استراتژی های سیاست گذاری پولی و برگزاری جلسات توجیهی برای سیاستمداران برای حصول اجماع نظر و هم راستا شدن دیدگاه ها می تواند تا حد زیادی مثمر ثمر باشد.
- با توجه به اهمیت انتشار به موقع و منظم آمارها و اطلاعات اقتصادی در شکل گیری انتظارات بخش خصوصی، پیشنهاد می گردد در بخش "آمارها و داده ها" در درگاه بانک مرکزی، بخشی با عنوان "**تقویم انتشار آمار**" اضافه گردد و بانک مرکزی متعهد گردد تا در تاریخ های اعلام شده، آمار مربوطه را در درگاه بانک منتشر نماید.
- علی رغم تجربه بانک های مرکزی در **انتشار منظم پیش بینی نرخ تورم**، نرخ رشد اقتصادی و سایر متغیرهای کلیدی، در ایران تا کنون بانک مرکزی به انتشار عمومی آمار مربوط به پیش بینی متغیرهای اقتصادی (و بالاخص نرخ تورم) نپرداخته است. با توجه به نقش موثری که این پیش بینی ها در مدیریت انتظارات بخش خصوصی و همچنین کارایی سیاست های پولی ایفا می کنند، پیشنهاد می شود بانک مرکزی در گزارشی به ارائه پیش بینی خود از چشم انداز اقتصادی - در تواتر ماهانه یا فصلی - بپردازد. در این گزارش بایستی اطلاعات مکفی راجع به مدل اقتصادی بکار گرفته شده برای پیش بینی ها و همچنین پیش فرض های مدل ارائه گردد.
- بانک مرکزی در ارائه ی پیش بینی هایش به بخش خصوصی بایستی بر این مسئله تأکید نماید که این پیش بینی ها **مشروط** بر اطلاعات و شرایط جاری اقتصاد است و بنابراین با توجه به وجود نااطمینانی در مورد شرایط اقتصادی و ماهیت تصادفی شوک های کلان، امکان بروز شکاف میان پیش بینی های اعلام شده و مقادیر محقق شده متغیرها وجود دارد. با این شیوه، اعتبار بانک مرکزی در صورت بروز شکاف - میان واقعیت و پیش بینی های اعلام شده - لطمه نمی بیند.
- ارتباط بایستی **دوطرفه** باشد. به این معنی که بانک مرکزی در کنار اطلاع رسانی به فعالان بازارها و عموم مردم، بایستی به نظرات و پیشنهادهای که تحلیل گران بازارها، متخصصان و اساتید اقتصاد در رسانه های جمعی ارائه می دهند، توجه نماید. در گذشته ارتباط های مرکزی عمدتاً یک مسیر یک طرفه بوده است که بانک های مرکزی پیام هایشان را به عموم مردم منتقل می کردند. جهانی شدن اطلاعات، افزایش استفاده از اینترنت، محیطی را ایجاد کرده است که هر آنچه که بانک های مرکزی انجام می دهند، موضوعی برای ارزیابی بازارهای مالی و تفسیر رسانه ها است. امروزه بانک های مرکزی با انبوهی از نظرات منعکس شده در وبلاگ ها، کانال های تلویزیونی و جراید مواجه هستند که تأثیر زیادی بر اذهان عمومی دارد. در این شرایط، توجه بانک مرکزی به راه حل های پیشنهادی کارشناسان می تواند در بعضی مواقع کارگشا باشد.
- **هماهنگی مقامات پولی با مقامات مالی**: نظر به چارچوب روابط بانک مرکزی و دولت که طی سالیان طولانی و بر مبنای وابستگی بودجه به درآمدهای نفتی شکل گرفته است، استقلال عملیاتی کامل بانک مرکزی از کسری بودجه دولت در زمان بسیار کوتاه ممکن نیست. به همین دلیل، دستیابی به هدف کنترل نرخ تورم بدون تعامل بانک مرکزی با دولت در راستای هماهنگی سیاست های مالی و پولی مقدور نمی باشد. البته این تعامل نبایستی به معنی تأمین مالی کسری بودجه ی دولت به طور کامل تلقی گردد.

- یک وظیفه‌ی مهم بانک مرکزی این است که محدودیت‌های مربوط به مأموریت‌ها و توانایی‌اش در رسیدن به اهداف سیاست پولی را برای عموم مردم توضیح دهد. **اطلاع‌رسانی در رابطه با محدودیت‌های پیش‌روی سیاستگذار پولی** برای پرهیز از شکل‌گیری انتظارات نادرست و بالتبع آن از دست رفتن اعتبار بانک مرکزی لازم و ضروری است. اگر اعتقاد عموم بر این باشد که بانک مرکزی علاوه بر کنترل نرخ تورم قادر خواهد بود تا با سیاست‌های پولی انبساطی به صورت پایدار، باعث تقویت رشد اقتصادی و کاهش بیکاری گردد، آنگاه شهرت و اعتبار بانک مرکزی تحلیل خواهد رفت. دستیابی به نرخ تورم پایین، به میزان موفقیت بانک مرکزی در توجیه افکار عمومی بستگی دارد. در فضای رکود **تورمی فعلی** که بیشتر در نتیجه محدودیت‌های گسترده در طرف عرضه اقتصاد به وجود آمده است، پی‌گیری سیاست‌های پولی و مالی انبساطی متعارف نه تنها نمی‌تواند از طریق تحریک تقاضا، محرک رشد اقتصادی باشد، بلکه ممکن است از مسیر تقویت روند تورم و گسترش اختلالات قیمتی به بی‌ثباتی اقتصادی بیافزاید. در مقابل انقباض شدید پولی و مالی می‌تواند اثرات رکودی را تشدید نماید. بنابراین بهترین گزینه سیاست پولی و مالی در شرایط فعلی، اجرای سیاست‌های با ثبات، معتبر^۱ و منضبط مالی، پولی و ارزی برای ایجاد فضای مناسب کلان‌جهت رشد اقتصادی، خنثی کردن اثرات منفی بار توزیعی تورم و تخصیص بهتر منابع سرمایه‌ای و ارزی است.
- به منظور لنگر کردن انتظارات تورمی، لازم است تا بانک مرکزی یک **برنامه‌ریزی کمی برای کاهش نرخ تورم** ارائه و آن را به صورت عمومی اعلام نماید. به عبارت دیگر، بانک مرکزی می‌بایست به صورت صریح و روشن اعلام نماید که نرخ تورم هدفگذاری شده سیاستگذار در افق میان مدت چه میزان است و به چه نحو (با چه ابزارهایی) و در طی چند ماه این نرخ کاهش خواهد یافت. اطلاع‌رسانی در خصوص برنامه کمی کاهش نرخ تورم، این مزیت را دارد که بانک مرکزی را به پیگیری سیاست‌های کنترل تورم متعهد نماید. در این راستا مسئله بسیار مهم حفظ و تقویت اعتبار بانک مرکزی در منظر فعالان اقتصادی است. بانک مرکزی باید صرفاً به اعلام اهداف و برنامه‌هایی بپردازد که قادر به تحقق آنها در عرصه عمل باشد؛ چرا که اعلام اهداف و برنامه‌هایی که در نهایت بانک مرکزی قادر به تحقق آن‌ها نشود، حاصلی جز کاهش اعتبار بانک مرکزی در منظر فعالان اقتصادی نخواهد داشت. از سویی دیگر، تحقق اهداف کمی در تواتر اعلام شده، باعث خواهد شد تا این باور عمومی ایجاد شود که بانک مرکزی متعهد به برنامه‌های اعلام شده برای کنترل نرخ تورم است و بنابراین به دلیل شکل‌گیری این اعتماد، انتظارات تورمی بخش خصوصی در دوره‌های بعد در سطوح پایین تری قرار خواهد گرفت و به این ترتیب سیاست‌های پولی کارایی بیشتری خواهند داشت.
- با توجه به شفافیت اندک در رویه اتخاذ تصمیمات سیاست پولی در ایران، بهتر است اقداماتی در جهت بهبود شفافیت در اتخاذ تصمیم‌گیری‌های شورای پول و اعتبار و نحوه رسیدن به تصمیمات سیاستی در جلسات شورا انجام پذیرد. در این راستا، برگزاری **کنفرانس خبری** پس از جلسات شورای پول و اعتبار، ضمن بررسی دقیق تر مصوبات شورا می‌تواند به درک عمومی از علل و منطق تصمیم‌گیری‌ها کمک شایانی نماید. همچنین، در صورتی که این کنفرانس با پرسش و پاسخ همراه باشد می‌تواند بر شفافیت اطلاع‌رسانی بیافزاید. انتشار صورتجلسات شورا نیز می‌تواند اطلاع مفصل تری را راجع به نحوه تصمیم‌گیری سیاست‌های پولی در اختیار عموم قرار دهد.

منابع و مآخذ

- Blinder, A. S., Ehrmann, M., Fratzscher, M., De Haan, J., & Jansen, D. J. (2008). Central bank communication and monetary policy: A survey of theory and evidence (No. w13932). National Bureau of Economic Research.
- Woodford, M. (2001). Monetary policy in the information economy (No. w8674). National Bureau of Economic Research.

گزارش‌های پژوهشی منتشرشده در سال ۱۳۹۲

کلیدواژه‌ها	نویسنده (نویسندگان)	کد	عنوان
	مریم همتی	MBRI9227	استقلال بانک مرکزی؛ گام نخست در پیشبرد اهداف سیاست‌گذاری پولی
	حامد عادل‌نیک	MBRI9226	تأثیر نوسانات متغیرهای کلان اقتصادی بر مطالبات غیرجاری بخش بانکی؛ رهیافت اقتصادسنجی
	احمدعلی رضایی	MBRI9225	اثرات پویای حجم کل بدهی‌ها بر بخش واقعی اقتصاد ایران (۱۳۶۰-۱۳۹۰) و ارزیابی آن به عنوان سازوکار هشداردهنده وقوع بحران مالی
	اعظم احمدیان	MBRI9224	ارزیابی عملکرد بانک‌ها در سبد دارایی، بدهی، سود و زیان در سال‌های ۱۳۹۱-۱۳۹۲
	اعظم احمدیان	MBRI9223	تحلیل سهم از بازار بانک‌ها (۱۳۹۰-۱۳۹۱)
	اعظم احمدیان	MBRI9222	ارزیابی شاخص‌های سلامت بانکی، در بانک‌های ایران (۱۳۹۰-۱۳۹۱)
بانک‌های توسعه‌ای، بانک جهانی، بحران اقتصادی، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری	لیلا محرابی	MBRI9221	تجربه بانک‌های توسعه‌ای در بحران اقتصادی جهان و تحولات پس‌انداز و سرمایه‌گذاری در اقتصاد جهانی
مؤسسات مالی اسلامی، بانکداری اسلامی، ایران	وهاب قلیچ، لیلا محرابی	MBRI9220	وضعیت آماری مؤسسات مالی اسلامی برتر در جهان (با تأکید بر نقش بانک‌های ایرانی)
تورم، پایداری تورم، عوامل مؤثر بر پایداری تورم	حجت تقی‌لو	MBRI9219	پایداری تورم و عوامل مؤثر بر آن در اقتصاد ایران
	ابوالفضل اکرمی	MBRI9218	تهیه و تدوین آمارهای پولی و مالی بر اساس دستورالعمل صندوق بین‌المللی پول
عدالت، پول، مالیات تورمی، اقتصاد اسلامی	دکتر محمداسماعیل توسلی و وهاب قلیچ	MBRI9217	مالیات تورمی در ترازوی عدالت
مدیریت ثروت اسلامی	رسول خوانساری، رضا یارمحمدی	MBRI9216	مدیریت ثروت اسلامی
	فرشته ملاکریمی	MBRI9215	بررسی دیدگاه‌های فقهی پیرامون مسئله جبران کاهش ارزش پول
	ماندانا طاهری فرهاد نیلی	MBRI9214	تحلیل عاملی نسبت‌های مالی بنگاه‌های صنعتی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران
صکوک کوتاه‌مدت، ربا، سود، سپرده‌گذاران، بانکداری و مالی اسلامی	رسول خوانساری حسین میسمی لیلا محرابی	MBRI9213	صکوک کوتاه‌مدت و کاربردهای آن در بانکداری و مالی اسلامی
	سیدمهدی برکچیان سعید بیات هومن کرمی	MBRI9212	جعبه ابزار پیش‌بینی تورم در اقتصاد ایران

گزارش‌های پژوهشی منتشرشده در سال ۱۳۹۲

کلیدواژه‌ها	نویسنده (نویسندگان)	کد	عنوان
ربا، سپرده‌گذاران، سود قطعی، حسابداری، بانکداری و مالی اسلامی	حسین میسمی	MBRI9211	محاسبه سود قطعی سپرده‌گذاران در بانکداری بدون ربا
	اعظم احمدیان	MBRI9210	ارزیابی عملکرد صنعت بانکداری در ایران (مقایسه سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰)
	حمید قنبری	MBRI9209	نگاهی به چارچوب قانونی، نهادی و نظارتی ورشکستگی بانک
منابع بانک، مصارف بانک، مدیریت دارایی و بدهی، تأمین مالی تولید	اعظم احمدیان	MBRI9208	تحلیل شاخص‌های عملکرد شبکه بانکی در تأمین مالی تولید
منطقه بهینه پولی، سازمان همکاری اقتصادی (اگو)، اقتصاد منطقه‌ای، همگرایی اقتصادی و پولی	مصعب عبدالهی آرانی	MBRI9207	بسترهای تشکیل منطقه بهینه پولی بین کشورهای سازمان همکاری اقتصادی (اگو)
نظارت شرعی، مقررات احتیاطی، مؤسسات مالی اسلامی، ربا، بانک اسلامی	حسین میسمی	MBRI9206	حاکمیت شرکتی، نظارت و مقررات احتیاطی در مؤسسات مالی اسلامی: گزارش پنجمین روز مدرسه زمستانه بانکداری اسلامی
حسابداری، حسابرسی، استانداردهای حسابداری، بانکداری اسلامی، مؤسسات مالی اسلامی	وهاب قلیچ	MBRI9205	استانداردهای حسابداری و حسابرسی در مؤسسات مالی اسلامی: گزارش چهارمین روز مدرسه زمستانه بانکداری اسلامی
دارایی، بدهی، بانکداری بدون ربا، اصول شریعت، ایران	لیلا محرابی	MBRI9204	مدیریت دارایی و بدهی در بانک‌های اسلامی: گزارش سومین روز مدرسه زمستانه بانکداری اسلامی
ریسک، مدیریت ریسک، تأمین مالی اسلامی، اصول شرعی، ربا	رسول خوانساری	MBRI9203	مدیریت ریسک در بانک‌های اسلامی: گزارش دومین روز مدرسه زمستانه بانکداری اسلامی
تأمین مالی اسلامی، اصول شرعی، قواعد فقه، ربا، غرر	فرشته ملاکریمی	MBRI9202	اصول و مقررات شرعی در معاملات و تأمین مالی: گزارش اولین روز مدرسه زمستانه بانکداری اسلامی
تورم، ربا، مالیه تورمی، دولت اسلامی، بانکداری و مالی اسلامی	حسین میسمی	MBRI9201	تورم و جبران کاهش ارزش پول از دیدگاه اسلامی: گزارش هفتمین جلسه نقد پژوهش‌های بانکداری و مالی اسلامی

گزارش‌های پژوهشی منتشرشده در سال ۱۳۹۱

کلیدواژه‌ها	نویسنده (نویسندگان)	کد	عنوان
ربا، مالیه تورمی، پولی کردن، کسری بودجه، دولت اسلامی، بانکداری و مالی اسلامی	حسین میسمی	MBRI9111	پولی کردن کسری بودجه از منظر اقتصاد اسلامی: گزارش ششمین جلسه نقد پژوهش‌های بانکداری و مالی اسلامی
	فرشته ملاکریمی	MBRI9110	مجموعه روایات ربا (بخش اول)
وثایق بانکی، رهن، دین، قبض	فرشته ملاکریمی	MBRI9109	بررسی فقهی و حقوقی وثایق بانکی
استفاده از خدمات مالی، خصوصیات اقتصادی - اجتماعی خانوارهای شهری، مدل پروبیت	فرهاد نیلی و مرضیه اسفندیاری	MBRI9108	عوامل مؤثر بر استفاده خانوارهای شهری از انواع خدمات مالی
مدیریت ریسک نقدینگی، رهنمود، بحران مالی، سیستم مالی	زهره خوشنود	MBRI9107	ضرورت معرفی رهنمود جدیدی در مدیریت ریسک نقدینگی با توجه به تحولات سیستم مالی در ایران
مالزی، بانکداری اسلامی، ابزارهای مالی، عملکرد مالی	لیلا محرابی	MBRI9106	ساختار بانکداری اسلامی در کشورهای اسلامی: نمونه موردی کشور مالزی
ربا، بهره، سود، سرمایه، بانکداری و مالی اسلامی	حسین میسمی	MBRI9105	مفهوم‌شناسی ربا و بهره
تورق، ابزار مالی، تجهیز و تخصیص منابع بانکی، فقه اسلامی	وهاب قلیچ	MBRI9104	تورق چیست؟
اقتصاد اسلامی، بحران مالی	لیلا محرابی	MBRI9103	چشم‌انداز اقتصاد اسلامی بر بحران مالی جهانی
بانکداری اسلامی، کشورهای منطقه MENA، عملکرد، تأمین مالی اسلامی	لیلا محرابی	MBRI9102	وضعیت بانکداری اسلامی در کشورهای منطقه MENA
حوزه یورو، بحران یورو، دلایل بحران، آینده حوزه یورو	ایلناز ابراهیمی	MBRI9101	بحران یورو؛ ریشه‌های پیدایش و سناریوهای آینده

برای دریافت فایل گزارش‌های منتشرشده به وبسایت <http://www.mbri.ac.ir>، منوی پژوهش مراجعه فرمایید.